

Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Children, Young People and Education Committee

Prif Arolygydd, Arolygiaeth Gofal Cymru
Gillian Baranksi

9 Chwefror 2026

Sesiwn Graffu Cyffredinol – Gwaith dilynol ar ofal cymdeithasol plant

Annwyl Gillian,

Diolch i chi a Margaret am fod yn bresennol yn ein sesiwn graffu ar 28 Ionawr 2026. Rydym yn gwerthfawrogi eich amser a'ch ymgysylltiad â'r materion a godwyd.

Wrth i ni agosáu at ddiwedd y Chwched Senedd, rydym wedi bod yn myfyrio ar yr amrywiaeth o bryderon difrifol a godwyd gyda ni am ofal cymdeithasol plant yng Nghymru. Byddwch yn gwybod fod y maes polisi hwn wedi bod yn destun llawer o'n gwaith craffu. Drwy gydol cyfnod y Senedd hon, rydym wedi edrych yn fanwl ar brofiadau plant sydd wedi bod mewn gofal, plant sy'n mynd ar goll a phlant y cam-fanteisir arnynt yn droseddol. Yn ychwanegol at ein gwaith craffu ein hunain, yn ystod y Senedd hon rydym hefyd wedi gweld rhagor o achosion ble nad yw gwasanaethau rheng flaen wedi diogelu plant nac wedi gwrando ar eu llais. Mae'r rhain yn cynnwys y methiannau a amlygwyd yn Adolygiad Ymarfer Plant Gwynedd.

Felly, rydym yn manteisio ar y cyfle hwn i ddilyn y materion yr edrychwyd arnynt yn ystod ein sesiwn ddiweddar, gan edrych yn benodol ar sut y gallwn sicrhau gwelliant ar draws y system. Rydym yn parhau'n gynyddol bryderus fod yr heriau y mae'r maes gofal cymdeithasol plant yng Nghymru yn eu hwynebu yn deillio o broblemau systemig ehangach, yn hytrach na diffygion ynysig mewn gwasanaethau unigol.

Felly, mae'r llythyr hwn yn canolbwyntio ar egluro sut mae Arolygiaeth Gofal Cymru yn defnyddio ei safle, y wybodaeth a'r data sydd ganddi, a'i hawdurdod i gefnogi gwelliant ar draws y system gyfan yn unol â'i chylch gwaith. Rydym yn ceisio sicrwydd bod Arolygiaeth Gofal Cymru yn gwneud popeth o fewn ei chylch gwaith i gymryd golwg strategol ar ansawdd a diogelwch gofal cymdeithasol plant – gan gysylltu canfyddiadau gwaith arolygu â thueddiadau ehangach, nodi risgiau'n gynnar, a defnyddio ei llais i ysgogi newid. Mae adroddiadau a data arolygu yn bwysig, ond nid ydynt yn bwynt terfynol o angenrheidrwydd. Rydym am ddeall yn well ym mha ffyrdd y mae Arolygiaeth Gofal Cymru

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddPlant@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddPlant
0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddChildren@senedd.wales
senedd.wales/SeneddChildren
0300 200 6565

Senedd Cymru
Welsh Parliament

yn cyfrannu at ddysgu ar draws y system, yn cryfhau atebolrwydd, ac yn sicrhau bod profiadau a llais plant yn llywio gwelliant.

Yn y cyd-destun hwnnw, byddem yn croesawu cael rhagor o eglurder ar y meysydd a ganlyn:

- **Rôl strategol Arolygiaeth Gofal Cymru o ran gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol:** Sut mae yr Arolygiaeth yn sicrhau bod ei harolygiadau ei hun a'i harolygiadau ar y cyd o awdurdodau lleol, ei hadolygiadau thematig a'i gwybodaeth yn gweithio i ffurfio darlun cydlynol o berfformiad systemau ledled Cymru? A oes mecanweithiau effeithiol ar waith er mwyn i Arolygiaeth Gofal Cymru adnabod patrymau, uwchgyfeirio pryderon i Lywodraeth Cymru a chefnogi'r gwelliant ar draws awdurdodau lleol?
- **Dysgu yn sgil arolygiadau:** Sut mae Arolygiaeth Gofal Cymru yn sicrhau ei hun, a ninnau, bod materion mewn adroddiadau arolygu sy'n ymwneud â pherfformiad gwasanaethau cymdeithasol yn cael eu hamlygu'n gyflym i awdurdodau lleol eraill? Nodwn fod arolygiad ar y cyd gan Arolygiaeth Gofal Cymru ac Estyn wedi'i gynnal yn dilyn adolygiad Gwynedd. Pa newidiadau, os o gwbl, fydd Arolygiaeth Gofal Cymru yn eu gwneud i'w harolygiadau yn y dyfodol i sicrhau bod methiannau diwylliannol, arferion llywodraethu gwan neu ddiffyg cydymffurfio â phrosesau a chanllawiau diogelu sefydledig yn cael eu nodi bob amser mewn adroddiadau arolygu?
- **Llais y plentyn:** Sut mae Arolygiaeth Gofal Cymru yn cryfhau ei dull ei hun o glywed yn uniongyrchol gan blant a phobl ifanc? Sut mae'r dull hwnnw'n profi a yw lleisiau plant yn wir yn dylanwadu ar ganlyniadau arolygiadau?
- **Bylchau o ran goruchwyliaeth a gwybodaeth:** Mae diffyg goruchwyliaeth benodol yng Nghymru mewn achosion Amddifadu o Ryddid sy'n berthnasol i blant, fel yr amlygwyd yn ein sesiwn ac fel y nodwyd yn ein gwaith craffu blaenorol. Pa rôl y mae Arolygiaeth Gofal Cymru yn credu y dylai ei chael wrth geisio cau y bwlch hwn, a phwy ydych chi'n credu ddylai fod â chyfrifoldeb dros gynnal goruchwyliaeth o ran plant sy'n destun Amddifadu o Ryddid a'r plant hynny sy'n byw mewn lleoliadau nad ydynt wedi'u cofrestru?
- **Pwysau ariannol:** Rydym ni'n gwybod fod adroddiadau am ddarparwyr preifat llety plant mewn gofal yn dyblu costau eu lleoliadau yn ystod cyfnod gweithredu deddfwriaeth i gyfyngu ar elw. Pa mor bryderus yw Arolygiaeth Gofal Cymru am effaith hyn ar gyllidebau awdurdodau lleol, ac yn ei dro, ar ddarpariaeth a sefydlogrwydd gwasanaethau cymdeithasol plant yn y tymor byr i'r tymor canolig?

- **Edrych tua'r dyfodol:** Beth yw'r neges bwysicaf yr hoffech chi ei chyfleu i Lywodraeth nesaf Cymru am yr heriau sy'n wynebu Arolygiaeth Gofal Cymru, a'i gwaith wrth geisio sicrhau darpariaeth gwasanaethau o ansawdd i blant a phobl ifanc?

Yn ystod y sesiwn, gwnaethoch hefyd gytuno i ddarparu rhagor o wybodaeth am ddau fater:

1. Pa mor helaeth y mae arolygwyr Arolygiaeth Gofal Cymru yn siarad yn uniongyrchol â phlant a phobl ifanc sy'n byw mewn lleoliadau gofal cymdeithasol, a sut mae hyn wedi newid dros amser.
2. Pryd oedd y tro diwethaf i Arolygiaeth Gofal Cymru arolygu Gwasanaethau Plant Gwynedd cyn yr adroddiad yn 2025, a beth oedd canfyddiadau'r arolygiad hwnnw?

Byddem yn croesawu'r wybodaeth hon cyn gynted â phosibl, ac os yn bosibl erbyn 5 Mawrth 2026, er mwyn sicrhau y gallwn ystyried yr ymateb yn ein cyfarfod olaf yn nhymor y Senedd hon.

Diolch eto am eich ymgysylltiad â'n gwaith, ac am eich cyfraniad parhaus at wella canlyniadau i blant a phobl ifanc yng Nghymru.

Yn gywir,

Buffy Williams AS

Cadeirydd

Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu'n Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

